

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26.01.1973, sp. zn. 1 Cz 78/72, ECLI:CZ:NS:1973:1.CZ.78.1972.1

Číslo: 62/1973

Právní věta: Pro uplatnění nároku věřitelem proti ručiteli dlužníka není rozhodné, zda a v jakém rozsahu může ručitel vymoci na dlužníkovi náhradu za plnění, které věřiteli za dlužníka poskytl. Na závazek ručitele vůči věřiteli nemá vliv ani smrt dlužníka; ručitel tu nemůže proti věřiteli uplatňovat námitku, že dědici dlužníka odpovídají za jeho dluhy jen do výše ceny nabytého dědictví.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 26.01.1973

Spisová značka: 1 Cz 78/72

Číslo rozhodnutí: 62

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Ručení

Předpisy: 95/1963 Sb. § 44 40/1964 Sb. § 52

§ 107

§ 470

§ 54

§ 55

§ 95

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 62/1973 sb. rozh.

Pro uplatnění nároku věřitelem proti ručiteli dlužníka není rozhodné, zda a v jakém rozsahu může ručitel vymoci na dlužníkovi náhradu za plnění, které věřiteli za dlužníka poskytl.

Na závazek ručitele vůči věřiteli nemá vliv ani smrt dlužníka; ručitel tu nemůže proti věřiteli uplatňovat námitku, že dědici dlužníka odpovídají za jeho dluhy jen do výše ceny nabytého dědictví.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 26. 1. 1973, [1 Cz 78/72](#))

Rozsudkem okresního soudu v Karviné byl žalovaný L. K. uznán povinným zaplatit žalobci 1678 Kčs a žalovaná T. B. 1754 Kčs. Soud prvního stupně odůvodnil povinnost obou žalovaných v podstatě poukazem na ustanovení § 470 o. z. a § 107 odst. 3 o. s. ř. a povinností žalovaného L. K. jako ručitele,

zejména rozsahem této povinnosti, se blíže nezabýval.

Krajský soud v Ostravě změnil rozsudek soudu prvního stupně, když žalobce omezil se souhlasem soudu žalobu o 300 Kčs a žalovaného L. K. uznal povinným zaplatit žalobci jen 1504 Kčs s přísl. Soud druhého stupně v odůvodnění rozsudku poukazoval na to, že odpovědnost žalovaného L. K. nemůže být vyšší než hodnota dědictví nabytého žalovanou T. B. jako pozůstalou manželkou zemřelého dlužníka. Měl za to, že tomuto názoru svědčí ustanovení § 56 o. z., podle něhož ručitel, který splnil dluh, je oprávněn požadovat na dlužníku náhradu za plnění poskytnuté věřiteli. S tímto ustanovením, jakož i s ustanovením § 470 o. z. by podle názoru soudu druhého stupně bylo v rozporu, aby odpovědnost ručitele v případě úmrtí dlužníka byla větší než odpovědnost dědiců za dluhy zemřelého, neboť dědic by právem mohl odmítnout poskytnutí náhrady plnění, které učinil ručitel věřiteli z titulu svého ručení za původní závazek dlužníka, pokud by ručitel plnil více, než činí závazek dědice.

Proti uváděným rozsudkům soudů obou stupňů podal generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona, a to jen pokud nebylo vyhověno žalobě proti žalovanému L. K. co do vyšší částky, než byla přisouzena.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl tak, že rozsudky soudů obou stupňů byl v tomto rozsahu porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 52 o. z. bere na sebe ručitel vůči věřiteli povinnost, že uspokojí pohledávku, jestliže ji neuspokojí dlužník. Přitom nezáleží na tom, proč dlužník nemůže či nechce plnit, poněvadž podmínkou povinnosti ručitele splnit dluh je pouze to, že jej dlužník nesplnil, ačkoliv byl k tomu věřitelem písemně vyzván (§ 54 odst. 1 o. z.). Není tedy rozhodné, zda a v jakém rozsahu může ručitel vymoci na dlužníkovi náhradu za plnění, které věřiteli za něho poskytl, neboť ustanovení § 56 o. z. stanoví jen tolik, že ručitel, který dluh splnil, je oprávněn požadovat na dlužníkovi náhradu za plnění poskytnuté věřiteli. Nemůže být proto rozsah odpovědnosti ručitele ovlivněn ani tím, že dlužník nemůže plnit, protože zemřel.

Povinnost ručitele má akcesorickou povahu. Tuto akcesoritu nutno ovšem chápat, jak ostatně plyne i z ustanovení § 54 odst. 2 o. z., jen ve vztahu k pohledávce (ručitel může stejně jako dlužník namítnout např. že pohledávka je promlčena, že povinnost plnit zanikla apod.), nikoliv však ve vztahu k osobě dlužníka. Nezaniká-li tedy smrtí dlužníka, až na případ uvedený v ustanovení § 95 odst. 1 o. z., povinnost plnit, pak nemůže zaniknout ani závazek ručitele.

Na tom nemůže nic změnit ani ustanovení § 470 o. z., neboť toto ustanovení upravuje toliko odpovědnost dědiců za dluhy zůstavitele a nikoliv přechod dluhů na ně. Nelze proto z něho dovodit ani to, že smrtí dlužníka zanikají jeho dluhy, pokud nejsou kryty aktivy, a ani to, že se vztahuje i na jiné osoby než dědice dlužníka. Zánik dluhů, pokud nejsou kryty aktivy zemřelého, nelze odvodit ani z ustanovení § 44 not. ř.

Ustanovení § 470 o. z. je speciálním ustanovením, které omezuje odpovědnost dědiců dlužníka, takže jenom ti mohou uplatnit vůči věřitelům omezenou odpovědnost. Nelze proto námitku dědice, že odpovídá za dluh zemřelého jen v rozsahu daném tímto ustanovením, považovat za námitku uvedenou v ustanovení § 54 odst. 2 o. z. (podle něhož ručitel může vůči věřiteli uplatnit všechny námitky, které by měl proti němu dlužník), neboť nejde o námitku vyplývající z postavení dlužníka, právě tak jako nelze – jak již bylo uvedeno – vyvodit z něho omezení odpovědnosti ručitele za dluh zemřelého dlužníka jen do výše úměrné odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele.

Nelze ovšem vyloučit, že ručitel v případě smrti dlužníka odepřel věřiteli plnit s poukazem na

ustanovení § 55 o. z. v případě, že věřitel tím, že pohledávku včas ještě za života dlužníka neuplatnil, zavinil, že po smrti dlužníka nemůže být jeho pohledávka dědici zemřelého plně uspokojena.

Rozsudky soudů obou stupňů v rozsahu shora uvedeném byl proto porušen zákon v ustanoveních § 52, § 54 a § 470 odst. 1 o. z.